

VELKOMMEN TIL EN DEMONSTRATION AF DEN ISLANDSKE HEST (KVADRILLE).

Hestene vi ser her, har baggrund i 1000 års ren avl på Island. I mindst 800 år, er der ikke blevet importeret heste til Island, og derfor er den islandske hest af samme type som de heste vikingerne red på.

Islands hårde klima og sparsomme føde, har gjort, at den islandske hest er en lille, robust og hårdfør hest. Dens kendetegn er: lille i størrelse, men stor i vilje, styrke, udholdenhed og hårpragt.

Den islandske hest er en alsidig race, men mest interessant er nok anlæggene for de to ekstra gangarter, nemlig tølt og pas (Parade)

VI ER MØDT OP MED EN SAMLING HESTE FRA VESTSKOVENS LOKAL KLUB HRIMNIR (HESTENE SKRIDTER RUNDT I RÆKKE).

Vi vil nu lave en præsentation af hestene. De islandske heste har efter gammel tradition et islandsk navn. Normalt opkalder man sin hest efter dens sind eller udseende, men også gudenavne er meget brugte.

Den første hest vi skal hilse på er:

HALLEGUR: en 8-årig vallak. Hallegurs navn betyder langbenet vallak. Han er en sød og rar hest, der kan rides af begyndere og usikre ryttere. Han er 5-gænger, men grundet manglende temperament er passen uanvendelig. Hesten bruges som en pålidelig skovturshest.

ELDIR er en 6-årig rødskimmel vallak. Eldur betyder ilder – han er 5-gænger og har været redet i ca. 1 år. Han er en venlig og samarbejdsvillig hest med middel vilje. Er købt til at kunne bruges både af børn og voksne, men pga. de 5 gangarter kan han være vanskelig at ride. Han rides til dagligt i skoven og trænes meget målrettet på at få adskilt sine gangarter. Eldir har meget pas og kan, hvis han ikke trænes, ende som grisepasser. Planen er, at hesten i fremtiden skal bruges til lette konkurrencer.

STAUSSA er en frisk 16-årig hoppe. Hun er en høj brunbroget dame og bruges udelukkende til hygge som skovturspany. Staussa betyder smuk eller flot i fuld skrud. Hun er 5-gænger og meget venlig i stalden. Staussa foretrækker at gå grise pas i alle tempi, men er altid med på en frisk galop. Hun født og opvokset i Danmark og har selv fået 2 føl.

VÆNGUR er en 12-årig vingebroget vallak. Han er importeret fra Island, har 5 gangarter, men bruges ikke i pas. Hesten er rolig og omgængelig, bruges som børnehest og til skovture. Han trænes i øjeblikket til distanceridning, som islændere egner sig godt til pga. deres udholdenhed.

SKJONI er en 9-årig vallak med 5 gangarter. Skjoni betyder skjoldet, hvilket er et meget normalt navn til brogede heste. Hesten har boet på Island indtil for 2 år siden, hvor han kom til Danmark. Skjoni har kun været redet i 2 år, men er generelt meget rolig og god til børn. Den kan bedst lide at tølte, men har på det seneste også lært at trave. På ryggen sidder hans ejer, der er 8 år.

MIKVIR er en 8-årig sortbrun vallak med 4 gangarter. Han har ikke været redet så længe, så hesten er stadig under tøltræning. Mikvir kan godt være nervøs overfor nye ting, men har ellers et godt og venligt temperament. Som føl var Mikvir 2-farvet, derfor fik han navnet Mikvir, der betyder Zebra.

RAMSES er en sort vallak på 16 år. Han er 5-gænger og bruges til konkurrence – har bl.a. deltaget ved flere Danmarks Mesterskaber med gode resultater. Typemæssigt er han den ”gamle” lavbenede type med kraftig tøndeformet krop. Han er dog let til bens med megen vilje og er til tider vanskelig

at ride, selvom han har et godt sind. Han er modsat traditionen ikke opkaldt med et islandsk navn, men derimod efter den Faraos Ramses. Ramses betyder den bedste af alle.

GNEISTI er en 13-årig vallak. Gneisti betyder vallak med gnist i øjet. Hesten behersker 5 gangarter og går tølt i alle tempi. Han har god vilje og koger let over. Det er en dejlig og udholdende luksustur hest, der kræver en meget rutineret rytter. Pga. Gneistis store fysik og stærke vilje, er han en rigtig mandehest.

SKUGGI er en 19-årig vallak importeret fra Island. Han er en velredet 4-gænger, der tidligere har været brugt til konkurrencer, men hans meget venlige sind, gør det muligt for hans 8-årige ejer at håndtere ham. Han bliver desuden også brugt jævnlige til kørsel for hestevogn. Skuggi betyder skygge. Desværre lider hesten af sommereksem, der ofte følger med importerede heste.

GRIMUR er en rød vallak på 8 år. Hans ejer fik ham for ca. 3 måneder siden af sine bedsteforældre, der selv har avlet ham. Grimur har en smule sommereksem, som kan ses på den afkløede man og hale. Ekvipagen har allerede nået at starte 2 stævner, men ellers bruges hesten til hygge i skoven. Grimur betyder Odin eller manden med masken. Han er 4-gænger og går tølt i flere tempi. Selvom hesten er venlig, har den meget vilje og kan være svær at ride.

FALA er en skimmel hoppe på 10 år. Hun er en dansk avlet hest og kan bruges i alle 5 gangarter. Hun er en sød og glad hest, hvilket giver rytteren en god ridekomfort. Fala betyder troldkvinde.

BALDUR er en 13 år gammel afbleget skimmel. Han er den gammeldags type, der er lille og tæt, og han har 4 gangarter. Hans hovedformål er konkurrenceridning, så han egner sig fint til unge ryttere, der dog skal have en del erfaring, da han er meget viljestærk og temperamentfuld. Baldur har med sin tidligere ejer gået DM, men hans nye ejer er først kommet i gang nu med at ride stævner. Baldur er utraditionel, da han er en "enkeltmandshest", der ikke bryder sig om at blive håndteret af for mange personer. Baldur er et gudenavn i den nordiske mytologi.

LYSA er en isabellabroget hoppe på 21 år. Hoppen er avlet og født på Island og kom til Danmark som 6-årig. De første 10 år af hendes liv, er hun blevet brugt som avlshoppe. Nu rides hun på skovture og lette konkurrencer med hendes 12-årige ejer. Lysa betyder "Den lyse" og har 4 gangarter.

SÆUNN er en smuk hoppe på 7 år og er i gang med sin tilridning. Hoppen er avlet med henblik på konkurrenceridning. Sæunn er navnet på en havgudinde fra den nordiske mytologi og er sikkert givet pga. hestens ynde. Hun hører til den nyere type af islandske heste, som ønskes spinkle og letbenede. På trods af hestens unge alder og dens vanskelige temperament er hun en godhjertet hest.

BØKUR er født 5-gænger. Bøkur betyder bark. Hesten har nået den høje alder af 25 år, hvilket ikke er ualmindelig for en islænder. Bøkur er isabellafarvet med sort man og ål. Det er en venlig og villig hest, der trods sin størrelse også kan rides af voksne. Han er meget pålidelig og kan rides i skoven af mindre børn. Dens ejer er kun 7 år. I dag er det Anna på 10 år, der rider ham. Hesten har i sine unge dage gået i konkurrencer, men senere er han blevet brugt som rideskolehest på ridelejre, hvilket er årsagen til at ingen af hans gangarter i dag er rene, og hesten vælger derfor mest at gå grisepas.

GOSI er en vallak på 11 år, men har trods sin alder ikke været redet mere end et par år. Hans farve er rød stikkelhåret, hvilket giver ham et støvet og gammelt udseende. Denne farve ses ofte hos islandske heste. Gosi betyder knægt og passer fint til ham, da han er lidt af en gadedreng med et frækt temperament. Hesten er 5-gænger med meget veltrænede gangarter, herunder pas. Det er en konkurrencehest, og har med sin tidligere ejer vundet de danske juniormesterskaber i 5-gang samt deltaget i de nordiske mesterskaber. På ryggen sidder hans ejer, der er 12 år – hun bruger også hesten til konkurrencer, men det kræver sin rytter at ride Gosi. En hest som denne skal trænes flittigt hver dag for at blive på toppen.

VI VIL NU FORTÆLLE LIDT OM DEN ISLANDSKE HEST (PARADE)

GOSI OG SÆUNN er lige som andre islandske heste avlet efter strenge regler, hvor der lægges vægt på en sund og brugbar race med arbejds- og løbeglæde samt nogle gode gangarter. Disse 2 heste er typemæssigt meget forskellige. Sæunn er den yndefulde, velrejste type, mens Gosi er den gammeldags lavbenede og kompakte type. Begge heste er vanskelige at ride, selvom Gosi har lettere ved at adskille sine gangarter.

HALLEGUR OG BØKUR er eksempler på at størrelse, udseende og type, er af mere underordnet betydning i avlen. Disse heste ligger størrelsmæssigt langt fra hinanden, men dette har ingen betydning for ride egenskaberne. Typisk måler en islænder imellem 125 og 145 cm. i højden, så avlsmålmæssigt er begge heste lige på grænsen af hvor store eller små heste man ønsker.

STAUSSA, LYSA, SKJONI OG VÆNGUR er eksempler på islænderes farverige hårpragt. De er alle brogede, men alligevel meget forskellige. Hos islændere er alle farver tilladte, og der er farvevariationer, der sjældent ses hos andre hesteracer. Islændere er modstandsdygtige i alt slags vejr og går ofte ude hele året. Derfor er hestene også karakteriserede ved deres kraftige hårpragt både sommer og vinter.

SKUGGI, GNEISTI, SKJONI OG BØKUR viser os bredden inden for islændere. Her rider vi nemlig børn og voksne mellem hinanden på ture og til stævner. Den islandske hest har en høj levealder, og det er derfor ikke ualmindeligt at se heste til stævner med alderen 6-25 år. Islandske heste er sent udviklede, og derfor bliver de også tidligst tilredet, når de er 5 år. Selvom islænderen er en god familiehest, må vi understrege, at racen generelt ikke er en velegnet børnehest pga. dens egenrådige sind. Børneheste skal indkøbes specifikt, og de er ofte dyre og svære at få fat på. Selv børneheste kræver at voksne træner regelmæssigt med dem, og kan give selv en dygtig rytter store udfordringer.

GANGARTER ER NOGET HELT SPECIELT FOR ISLANDSKE HESTE.

Vi vil først vise de 3 almindelige gangart, som alle heste har. Det første vi skal se er skridt (Skuggi, Vægur, Eldir og Fala)

SKRIDT er en 4-taktet gangart. Alle heste har i teorien anlæg til skridt, men mange især temperamentfulde islændere sjusker med skridten og tripper af sted. Især heste med 5 gangarter kan blive temmelig 2-taktede, fordi deres anlæg for pas har overvægt.

TRAV (Halegur, Lysa, Mikvir, Gosi, Grimur).

I trav bevæger hesten sine ben diagonalt. Det er en 2-taktet gangart, hvor hesten har en svævefase mellem hver benflytning. Nogle heste har svært ved at gå trav pga. dominerende tølt eller pas. Ofte ser man at islændere i trav går urent. Dvs. de skifter imellem gangarterne, således de har kortere eller længere strækninger, hvor de falder i tølt, pas eller galop på nogle af benene. For det ikke-trænede øje, kan det ligne, at enkelte heste halter.

GALOP (Sæunn, Bøkur, Skjoni, Skuggi)

De næste ryttere vil vise galop. Galop er en 3-taktet gangart. Det kan være den hurtigste måde at komme frem på, men nogle heste løber dog hurtigere i pas. Der findes flere varianter af galop alt efter hvor godt hesten behersker sine 5 gangarter. Ligesom i de andre gangarter, er det talent og træning, som har betydning for hvor rent og korrekt hesten går. Galop kan, især for 5-gænger heste, være en vanskelig gangart.

TØLT (Baldur/Halegur, Ramses/Skjoni, Gosi/Sæunn, Gneisti/Vengur, Grimur/Skuggi)

Så skal vi se den mest kendte gangart hos islænderen, nemlig tølt. Tølt er ligesom skridt en 4-taktet gangart. Hesten bevæger sine ben parallelt, men sætter kun en hov i jorden af gangen. Dette bevirker, at tølt er en gangart uden svævefase. Til gengæld har hesten en blød og fjedrende gang, der gør det behagelig for rytteren at ride hesten, især over længere strækninger. Tølt kan rides i 3

tempi, men kun talentfulde og grundigt trænedede heste kan magte alle 3 tempi, som svære stævner kræver. Det vi ser her er tølt i arbejdstempo.

Nu vil nogle af rytterne demonstrere middel til frit tempo tølt. Tølt i højt tempo er utroligt vanskeligt at ride, da det kræver meget af hest og rytter. For at opnå maksimalt frit tempo, kræves en lang og fast ovalbane, og derfor er baneforholdene anderledes til islændere end den bane vi ser i dag.

Tak til rytterne...

PAS (Bøkur, Staussa)

Til sidst vil vi gerne vise gangarten pas, men det er ikke muligt at vise den optimalt, da dette kræver minimum 300 meter lige strækning med fast bund. Pasgang er også en 2-taktet gangart med svæv, ligesom trav, men hesten bevæger i pas sine ben parallelt, som vi har set i tølt. Pasheste har mange tempi, men kun et duer, når der rides konkurrence, nemlig flyvepas, hvor hesten har maksimalt tempo. Pas er en væddeløbsgangart, og når det udføres korrekt får hesten et højt og langt svævemoment imellem de parallelle benbevægelser – derfor navnet flyvepas. 5-gænger heste med langsom pas, kaldes for grisepassere – dette skyldes at langsom pasgang er uønsket i konkurrencer. Bruges hesten som turhest, kan den være yderst behagelig at ride. Man behøver ikke at skifte gangart, men bare lade hesten løbe langsomt eller hurtigt alt efter terræn.

NU HAR VI FORTALT LIDT OM DEN ISLANDSKE HEST OG DENS GANGARTER, MEN VI VIL OGSÅ GERNE DEMONSTRERE HVAD MAN ELLERS KAN BRUGE EN ISLÆNDER TIL.

Vi vil gerne have lov at vise jer hvordan mange ryttere rider med håndhest som en del af hestens træning. Dette er bl.a. også en konkurrencedisciplin og bagefter vil gerne vise jer øltølt, som også bruges ved stævner.

HÅNDHESTE

Det er meget praktisk at have en ekstra hest med, hvis man skal ride langt, eller hvis man skal have oppakning med på en tur. En god håndhest skal følge førerheste i tykt og tyndt, og det er vigtigt at man kan ride med sin håndhest i alle tempi og gangarter. Hvis man er en øvet håndheste rytter, kan man sagtens have 2 eller 3 håndheste med på slæb. For en ung hest er det en vigtig del af grundtræningen ved tilridning, at kunne gå som håndhest.

ØLTØLT

En sjov og krævende disciplin, der kræver en villig og styrbar hest. Rytteren skal kunne styre sin hest samtidigt med at bibeholde en ren gangart og takt. Der skal kunne rides slalom med at fyldt glas øl i hånden – vinderen er den med bedste stil og tid samt mest øl i glasset. I konkurrencer rides denne disciplin kun i tølt. Her har vi valgt at vise jer forskellen på tølt og trav.

AFSLUTNING:

Vi håber på klubbens vegne, at I har fået et lille indblik i den islandske hests verden. Har I nogle spørgsmål, er I velkomne til at henvende jer til os og møde hestene på nært hold.

Som vi plejer at sige: gør livet til en fest, rid islandsk hest.

Tak for i dag.